PARLAMENTUL EUROPEAN

2004 *2009*

Comisia pentru libertăţi civile, justiţie şi afaceri interne

2007/2145(INI)

12.9.2008

PROIECT DE RAPORT

referitor la la situaţia drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană în perioada 2004-2007
(2007/2145(INI))

Comisia pentru libertăţi civile, justiţie şi afaceri interne

Raportor: Giusto Catania

PR_INI

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN 3

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

privind la situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană în perioada 2004-2007
(2007/2145(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (în continuare Carta) din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adoptată la 12 decembrie 2007,

- având în vedere obiectivul de face Uniunea o zonă de libertate, securitate și de justiție, precum și aplicarea principiilor libertății, democrației, al respectării drepturilor fundamentale și al statului de drept, enunțate în articolele 6 și 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană (UE),

- având în vedere modificările aduse de statele membre atunci când și-au dat acordul la 13 decembrie 2007 și au semnat Tratatul de la Lisabona, printre care una din cele mai importante este acordarea unui statut juridic obligatoriu Cartei și obligația de a adera la Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

- având în vedere Directiva 2000/43/CE din 29 iunie 2000 a Consiliului de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică[1] și Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă [2],

- având în vedere Regulamentul (CE) nr.168/2007 din 15 februarie 2007 al Consiliului de creare a unei Agenții Europene pentru Drepturi Fundamentale[3] (în continuare Agenția),

- având în vedere rapoartele Agenției și ale Observatorului european al fenomenelor rasiste și xenofobe, precum și cele ale organizațiilor non-guvernamentale(ONG) în domeniu,

- având în vedere hotărârile Curții de Justiție a Comunităților Europene și ale Curții Europene a Drepturilor Omului,

- având în vedere rapoartele anuale privind situația drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană, elaborate de rețeaua experților independenți din Uniunea Europeană,

- având în vedere rapoartele Consiliului Europei, în special rapoartele cu privire la situația drepturilor omului, ale Adunării Parlamentare și ale Comisarului pentru drepturile omului,

- având în vedere rezoluțiile acestuia în domeniul drepturilor fundamentale și ale drepturilor omului,

---

[1] JO L 180, 19.7.2000, p. 22.
[2] JO L 303, 02.12.2000, p. 16.
[3] JO L 53, 22.02.2007, p. 1.

- având în vedere seria de reuniuni publice şi de schimburi de opinii, organizate în vederea pregătirii acestei rezoluţii de către Comisia pentru libertăţi civile, justiţie şi afaceri interne, în special cea cu judecătorii curţilor constituţionale din data de 8 octombrie 2007 şi cea cu Comisarul pentru drepturile omului de la Consiliul Europei, din data de 19 mai 2008,

- având în vedere articolul 45 din Regulamentul său de procedură,

având în vedere raportul Comisiei pentru libertăţi civile, justiţie şi afaceri interne şi avizul Comisiei pentru cultură (A6 0000/2008),

A. întrucât în temeiul articolului 6 al Tratatului UE, Uniunea Europeană are la bază o comunitate de valori şi respectul pentru drepturile fundamentale, astfel cum sunt ele garantate de Convenţia europeană pentru protecţia drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, şi aşa cum rezultată din tradiţiile constituţionale comune ale statelor membre;

B. întrucât Parlamentul European, în calitatea sa de reprezentant direct ales al cetăţenilor Uniunii, consideră că realizarea acestor principii constituie responsabilitatea sa fundamentală, mai ales datorită faptului că, în stadiul actual al tratatelor, dreptul la recurs al persoanelor fizice rămâne foarte limitat în jurisdicţiile comunitare;

C. întrucât instituirea unei proceduri de control al compatibilităţii propunerilor legislative cu Carta este una din consecinţele necesare ale adoptării acesteia la 7 decembrie 2000, fapt recunoscut de Comisie, care, în 2001, a încetat dispoziţiile în acest domeniu şi, cum a atras atenţia şi Parlamentul prin adoptarea la 15 martie 2007 a Rezoluţiei privind respectul pentru Cartă în propunerile legislative ale Comisiei: Metodologie pentru un control sistematic si riguros;

D. întrucât Tratatul de la Lisabona, în curs de ratificare, face referire expresă la Cartă, conferindu-i aceeaşi valoare juridică ca şi tratatelor,

E. întrucât, în cazul în care Carta va fi încorporată în dreptul primar al Uniunii, drepturile definite în această Cartă vor dobândi caracter juridic obligatoriu prin intermediul dreptului secundar care le va implementa;

F. întrucât Carta, independent de statutul său juridic, a devenit de-a lungul anilor sursă de inspiraţie în jurisprudenţa europeană, cum ar fi în cazul Tribunalului de Primă Instanţă şi al Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene, al Curţii Europene a Drepturilor Omului, precum şi al multor curţi constituţionale;

G. întrucât, pentru o veritabilă „cultură a drepturilor fundamentale” în Uniune este necesară dezvoltarea unui sistem global de control al acestor drepturi, care să cuprindă Consiliul şi deciziile adoptate în cadrul cooperării interguvernamentale, astfel încât protecţia drepturilor fundamentale să nu se rezume doar la respectul formal pentru reguli, ci să constea mai ales în promovarea lor activă şi în intervenţiile în cazurile de încălcare a acestora sau al unor măsuri nesatisfăcătoare din partea statelor membre,

Introducere

1. consideră că protecția eficientă și promovarea drepturilor fundamentale constituie temelia democrației în Europa și o condiție esențială a consolidării spațiului european de libertate, securitate și justiție;

2. regretă faptul că statele membre se sustrag în continuare controlului la nivel european al propriilor politici și practici în materie de drepturile omului și încearcă să limiteze protecția acestor drepturi la un cadru în întregime intern, subminând astfel rolul activ jucat de Uniunea Europeană la nivel global ca apărătoare a drepturilor omului, precum și credibilitatea politicii externe a UE în domeniul drepturilor fundamentale;

3. reamintește că, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Tratatul UE, Curtea de Justiție Europeană are rolul de a asigura respectarea drepturilor fundamentale, astfel cum rezultă acestea din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, și a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dar și din alte instrumente de drept internațional,

4. subliniază faptul că, dacă tradițiile constituționale comune statelor membre pot servi drept sursă de inspirație pentru Curtea de Justiție în elaborarea jurisprudenței în materie de drepturi fundamentale, statele membre nu pot invoca argumentul potrivit căruia Carta, în cazul anumitor drepturi, ar oferi un nivel de protecție mai scăzut decât garanțiile oferite de propria lor constituție, pentru a solicita o scădere a nivelului acestor garanții;

5. salută faptul că articolul 53 al Cartei permite Curții de Justiție Europene să își dezvolte jurisprudența în materie de drepturi fundamentale, conferindu-le astfel un fundament juridic, fapt esențial în contextul dezvoltării dreptului european;

Recomandări generale

6. consideră că punerea în aplicare a drepturilor fundamentale trebuie să constituie un obiectiv al politicilor europene; este de opinie că, în vederea realizării acestui obiectiv, instituțiile Uniunii Europene trebuie să le promoveze activ, să le protejeze și să le ia în considerație în totalitate la elaborarea sau la adoptarea legislației;

7. își exprimă mulțumirea cu privire la înființarea Agenției, fapt care constituie un prim pas în rezolvarea solicitărilor Parlamentului European cu privire la instituirea unui cadru normativ și instituțional integrat, destinat intrării în vigoare a Cartei și garantării conformității cu sistemul instituit de către Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; atrage totuși atenția că în raportul anual general privind drepturile omului, realizat de către rețeaua europeană de experți independenți în materie de drepturile omului, publicat până în 2005, era analizată aplicarea tuturor drepturilor recunoscute de către Cartă în fiecare stat membru, și este așadar îngrijorat de faptul că mandatul limitat al Agenției și desființarea rețelei ar putea conduce la dispariția analizelor sistematice ale unor domenii importante ale politicii referitoare la drepturile omului în Europa, mai ales politicile antiteroriste, tratamentele inumane și a folosirea forței de către poliție, dreptul la un proces echitabil, a violenței contra femeilor și a traficului de ființe umane;

8. subliniază că, în ceea ce privește mandatul limitat al agenției, problemele referitoare la drepturile omului nu pot fi împărțite în mod artificial între cele trei domenii acoperite de cei trei piloni, așa cum au fost definite ariile de competență ale Uniunii Europene de către statele membre, pentru că drepturile omului reprezintă un ansamblu indivizibil, acestea fiind interdependente; consideră așadar că, la nivelul Comisiei și al Consiliului, împreună cu Agenția, este necesară o viziune de ansamblu asupra preocupărilor în materie de drepturile omului în statele membre, dincolo de cadrul strict european, care să nu se limiteze la temele actuale ale Uniunii Europene și nici la instrumentele juridice și la politicile specifice, și care să identifice problemele recurente și actuale în materie de drepturile omului în statele membre și să ia în considerare mecanismele existente pe plan internațional și european;

9. solicită Comisiei și Consiliului să folosească informațiile disponibile în urma monitorizării făcute la nivelul Uniunii Europene de către Agenție, de Consiliul Europei, de organele de control ale Națiunilor Unite, de instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului și de către ONG-uri, să transpună aceste informații în acțiuni concrete sau într-un cadru juridic preventiv;

10. își rezervă dreptul de a monitoriza activitățile Agenției în cadrul Uniunii Europene și de a se ocupa de problemele referitoare la drepturile omului care nu intră în competența Agenției și solicită Comisiei să întreprindă același lucru, conform rolului acesteia de gardian al tratatelor;

11. solicită Consiliului să includă în viitoarele sale rapoarte anuale privind drepturile omului în lume o analiză a situației atât la nivel global, cât și în fiecare stat membru; consideră că o astfel de analiză paralelă ar reliefa angajamentul similar din partea Uniunii în vederea protejării drepturilor omului, atât în interiorul, cât și în afara frontierelor sale, astfel încât să se evite abordarea diferită de la caz la caz (standardele duble);

12. solicită statelor membre să ia măsuri în vederea acordării unui statut independent în raport cu puterea executivă și cu resursele financiare, instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului stabilite sub cadrul „principiilor de la Paris" ale Națiunilor Unite, având în vedere mai ales faptul că una dintre atribuțiile acestor organe este de a verifica politicile în materie de drepturile omului, pentru a putea preveni anumite lipsuri și pentru a sugera îmbunătățiri, ținând seama că eficacitatea în acest domeniu se măsoară mai ales prin prevenirea și nu numai prin rezolvarea problemelor;

13. îndeamnă Consiliul să își transforme grupul de lucru ad hoc privind drepturile fundamentale și cetățenia în grup de lucru permanent, care să lucreze în paralel cu grupul de lucru privind drepturile omului, și cere insistent Comisiei să atribuie unei singure persoane portofoliul drepturilor omului și al libertăților fundamentale;

14. reamintește faptul că, atunci când se pune în discuție simplificarea sau reorganizarea acquis-ului comunitar, este esențială din punct de vedere politic includerea noțiunii de promovare a drepturilor fundamentale în lista obiectivelor de îndeplinit; solicită ca fiecare politică sau propunere legislativă nouă, fiecare program nou să fie însoțit de un studiu de impact pe tema respectului drepturilor fundamentale și ca această evaluare să facă parte integrantă din justificarea propunerilor respective;

15. invită preşedinţiile Consiliului să organizeze un forum al ONG-urilor care se ocupă de drepturile omului, pentru a permite desfăşurarea unui dialog aprofundat între societatea civilă şi instituţiile europene pe tema drepturilor omului în statele membre; subliniază că la acest Forum trebuie să fie permisă o participarea cât mai largă;

Cooperarea cu Consiliul Europei şi cu alte instituţii şi organizaţii internaţionale responsabile de protecţia drepturilor fundamentale

16. salută perspectiva aderării Uniunii la Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, chiar dacă această aderare nu va determina schimbări majore, datorită faptului că „atunci când vor fi invocate în faţa Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene chestiuni relative la drepturile şi libertăţile înscrise în Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, aceasta va beneficia (deja) de o bază concretă în ordinea juridică a Uniunii”[1] ;

17. reaminteşte rolul major al instituţiilor şi al mecanismelor de control ale Consiliului Europei în materie de drepturile omului, precum şi diferitele sale convenţii, îndeamnă instituţiile UE şi Agenţia să se bazeze pe această experienţă şi să ia în considerare aceste mecanisme pentru a le include în procedurile de lucru în reţea şi pentru a utiliza standardele elaborate de către Consiliul Europei, precum şi alte rezultate concrete ale activităţilor sale; se angajează să valorifice toate posibilităţile deschise de Memorandumul de acord dintre Consiliul Europei şi Uniunea Europeană;

18. solicită consolidarea cooperării între diferitele instituţii şi organizaţii care se ocupă de protecţia drepturilor fundamentale, atât la nivel european, cât şi internaţional;

19. atrage din nou atenţia asupra faptului că este foarte important pentru credibilitatea Uniunii Europene în lume ca această să nu practice un „standard dublu” pentru politica sa externa şi pentru cea internă;

20. consideră că, chiar dacă Uniunea Europeană nu este propriu-zis parte semnatară, atunci când statele membre aderă la convenţii sau la alte instrumente juridice internaţionale în domeniul protecţiei drepturilor fundamentale, acest fapt îi creează obligaţia de a accepta prevederile acestora şi, dacă este cazul, recomandările formulate de organele pe care le-au creat, în măsura în care dreptul Uniunii nu oferă o protecţie echivalentă sau mai mare; îşi exprimă dorinţa ca o asemenea abordare să fie adoptată şi de Curtea de Justiţie în cadrul jurisprudenţei sale;

21. recomandă Uniunii Europene să încheie acorduri de cooperare cu instituţiile şi organizaţiile internaţionale responsabile de protecţia drepturilor fundamentale, în special cu Biroul Înaltului Comisar pentru drepturile omului din cadrul Naţiunilor Unite şi cu alte organe ale acestei organizaţii care au un rol în acest domeniu, precum şi cu Biroul pentru instituţiile democratice şi drepturile omului şi Înaltul Comisar pentru minorităţi naţionale al Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa;

Drepturile omului şi securitatea

[1] Consiliul Europei – Uniunea Europeană „Aceeaşi ambiţie pentru continentul european”, Raport de Jean-Claude Juncker, 11 aprilie 2006, p. 4.

22. atrage atenția asupra necesității evaluării și a respectării depline a drepturilor fundamentale și a libertăților individuale, pe măsură ce se extind competențele Uniunii; consideră așadar că cele două obiective, al respectării drepturilor fundamentale și cel al asigurării securității colective, sunt compatibile și că prin politici adecvate se poate evita o abordare represivă a libertăților individuale;

23. reamintește insistent dreptul fiecărei persoane arestate de a beneficia de garanții judiciare și, dacă este cazul, de asistență și reprezentare diplomatică în țara de unde este resortisant, precum și de serviciile unui interpret independent;

24. se declară preocupat de faptul că procesul de cooperare internațională în combaterea terorismului a condus adesea la o scădere a nivelului de protecție a drepturilor omului și a libertăților fundamentale și consideră că UE ar trebui să acționeze mai ferm pe plan internațional pentru a promova o strategie care să se bazeze într-adevăr pe respectul integral al standardelor internaționale și al obligațiilor în domeniul drepturilor omului; este de opinie că o asemenea strategie trebuie să țină seama de necesitatea unui control judiciar eficient al serviciilor de informații pentru a se evita folosirea în calitate de probe a informațiilor obținute prin tortură sau prin aplicarea de rele tratamente sau în alte condiții care nu corespund normelor internaționale în materie de drepturile omului, în cadrul procedurilor judiciare, inclusiv în faza de anchetă;

25. insistă ca instituțiile UE și cele din statele membre să implementeze recomandările formulate în rezoluția sa din 14 februarie 2007 privind presupusa folosire a țărilor europene de către CIA pentru transportarea și deținerea ilegală de prizonieri[1] , cu scopul de a elucida rolul statelor membre în practica ilegală a predărilor extraordinare;

Discriminarea

Observații generale

26. atrage în mod deosebit atenția asupra diferenței dintre protecția minorităților și politicile antidiscriminare; consideră că egalitatea de șanse este un drept fundamental al tuturor, nu un privilegiu, și nu doar pentru cetățenii anumitor state membre; consideră așadar că toate formele de discriminare trebuie combătute cu aceeași forță;

27. solicită statelor membre și Comisiei să dea curs imediat recomandărilor Agenției, așa cum au fost formulate în capitolul 7 al primului să raport anual[2];

28. constată cu îngrijorare situația nesatisfăcătoare a implementării politicilor antidiscriminare și susține în acest sens evaluarea conținută în Raportul anual pe 2008 al Agenției; insistă ca statele membre care nu au acționat în această direcție să aplice efectiv aceste politici, mai ales Directiva 2000/43/CE și Directiva 2000/78/CE, și reamintește că aceste directive stabilesc un standard minim, constituind așadar baza de plecare a unei politici exhaustive de combatere a discriminărilor;

[1] JO C 287 E, 29.11.2007, p. 309.
[2] Raportul anual 2008 al Agenției europene pentru drepturile fundamentale, publicat la 24 iunie 2008.

29. solicită statelor membre care nu au făcut încă acest lucru să ratifice Protocolul nr. 12[1] al Convenţiei Europene a drepturilor omului, care prevede interzicerea tuturor formelor de discriminare, garantând astfel că nicio persoană nu va fi discriminată indiferent de motiv de către nicio autoritate publică; constată că nu există o asemenea prevedere în actele juridice în vigoare atât ale Uniunii Europene, cât şi ale Consiliului Europei;

30. invită Comisia să lucreze în continuare la prezentarea unei propuneri de pachet legislativ care să includă, între altele, propunerea, amânată până acum, de a mări aria de acţiune a Directivei 2000/43/CE la toate celelalte forme de discriminare, implementând astfel articolul 21 al Cartei, care prevede o marjă de manevră mai mare decât articolul 13 al Tratatului de Instituire a Comunităţii Europene, astfel încât să fie menţionate şi celelalte forme de discriminare, cele bazate pe culoare, origine socială, caracteristici genetice, limbă, opinii politice sau de alt tip, apartenenţa la o minoritate, proprietatea şi naşterea; atrage încă o dată atenţia că acordarea unui tratament preferenţial în plan legislativ unor anumite discriminări echivalează cu introducerea unui tip de ierarhie a acestora, ceea ce nu ar trebui să fie cazul;

31. invită Comisia să implice Agenţia în procesul comunitar antidiscriminare, astfel încât să îi permită acesteia să aibă un rol important în furnizarea regulată de informaţii actualizate şi detaliate, relevante pentru redactarea altor acte legislative, consultând-o în faza pregătitoare a redactării proiectelor de acte legislative;

32. invită Consiliul să facă tot ce îi stă în putinţă să ajungă la un acord în ceea ce priveşte propunerea Comisiei de decizie-cadru a Consiliului referitoare la combaterea anumitor forme şi expresii ale rasismului şi ale xenofobiei prin intermediul dreptului penal [2]; reaminteşte avizul său din 14 noiembrie 2007 [3], favorabil acestei propuneri; solicită Comisiei ca, în urma consultărilor cu Agenţia, să propună un act legislativ similar referitor la combaterea homofobiei;

33. îşi exprimă preocuparea în legătură cu slaba cunoaştere a legislaţiei antidiscriminare în statele membre şi solicită Comisiei şi statelor membre să îşi dubleze eforturile în vederea unei mai bune cunoaşteri; insistă, de asemenea, asupra faptului că legislaţia nu este eficientă decât dacă cetăţenii beneficiază de un acces facil la instanţele de judecată, deoarece sistemul de protecţie prevăzut de directivele antidiscriminare depinde de iniţiativele luate de către victime;

34. consideră că, dincolo de instrumentele legislative şi de posibilităţile de a face recurs, combaterea discriminării trebuie să se bazeze pe educaţie, pe promovarea celor mai bune practici şi pe campanii de informare care să vizeze publicul general, precum şi zonele şi sectoarele unde se petrec aceste discriminări; solicită autorităţilor publice naţionale şi locale să folosească instrumentele educative pregătite de către Agenţie şi Consiliul Europei, atunci când desfăşoară acţiuni educative sau de promovare a politicilor antidiscriminare;

---

[1] Protocolul nr. 12 la Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, semnat la 4 noiembrie 2000.
[2] (11522/2007 - C6-0246/2007 - 2001/0270(CNS))
[3] A6-0444/2007

35. subliniază că noțiunea de acțiune pozitivă - care reprezintă o recunoaștere a faptului că în anumite cazuri, o acțiune eficientă de combatere a discriminărilor necesită o intervenție activă a autorităților pentru a reface un echilibru serios zdruncinat – nu poate fi redusă la noțiunea de cote; atrage atenția că asemenea acțiuni se pot materializa în forme variate, cum ar fi garantarea interviului la recrutare, accesul prioritar la cursuri de formare pentru ofertele de locuri de muncă unde anumite comunități sunt subreprezentate, o informare prioritară cu privire la oferta de locuri de muncă pentru anumite comunități, o pondere mai mare a experienței profesionale față de luarea în considerare numai a pregătirii în domeniu;

36. consideră că este importantă culegerea de date referitoare la situația minorităților și a grupurilor dezavantajate, după cum s-a atras atenția în rapoartele succesive ale Observatorului European al Fenomenelor rasiste și Xenofobe, precum și în cele ale Agenției; solicită statelor membre să facă publice statistici detaliate referitoare la infracțiunile rasiste și să realizeze studii privind infracțiunile și/sau victimele infracțiunilor, în vederea colectării de date cantitative comparabile referitoare la victimele acestor infracțiuni;

Minoritățile

37. constată că, în urma extinderilor recente ale UE, aproape o sută de grupuri de populații minoritare s-au alăturat celor aproximativ cincizeci care existau deja în Europa celor 15 și subliniază că politicile în domeniul migrației și al integrării nu au fost tratate separat de cele în domeniul minorităților datorită procentului mic de rezidenți imigranți, de refugiați și de străini din țări terțe și din cauza prezenței minorităților autohtone („tradiționale”), mai vizibile în statele membre din Europa centrală și de est;

38. atrage atenția că în politica comunitară nu există un criteriu comun pentru drepturile minorităților naționale și, de asemenea, că nu există o definiție comună la nivelul UE privind apartenența la o minoritate națională; recomandă formularea unei astfel de definiții la nivel european, în temeiul Recomandării 1201 a Consiliului Europei (1998);

39. consideră că persoanele apatride care sunt rezidente permanent în statele membre, sunt într-o situație unică în Uniunea Europeană, unele state membre impunându-le acestora condiții nejustificate, care nu sunt neapărat necesare, discriminându-i astfel în comparație cu cetățenii din comunitatea majoritară; solicită așadar tuturor statelor membre în cauză să ratifice convențiile Națiunilor Unite referitoare la statutul apatrizilor și la reducerea numărului de persoane apatride; solicită statelor membre care și-au dobândit sau redobândit o nouă suveranitate în anii '90, să trateze toate persoanele care au rezidat anterior pe teritoriul lor la fel ca și pe comunitățile majoritare și le invită să găsească soluții juste, bazate pe recomandările organizațiilor internaționale, pentru problemele care afectează toate victimele practicilor discriminatorii;

Rromii

40. consideră că este nevoie de o protecție specială pentru comunitatea rromă, întrucât după lărgirea Uniunii, aceasta a devenit una din cele mai importante minorități din UE; subliniază că, din punct de vedere istoric, această comunitate a fost marginalizată și împiedicată să se dezvolte în anumite domenii esențiale, datorită discriminărilor și excluderii pe care le-a suferit, probleme care au devenit din ce în ce mai acute;

41. este de opinie că excluderea socială şi discriminarea comunităţilor de rromi este un fapt de necontestat, în pofida instrumentelor juridice, politice şi financiare introduse la nivel european în scopul combaterii acestor fenomene; constată că eforturile dispersate şi necoordonate ale Uniunii şi ale statelor membre nu au reuşit să producă, până în momentul de faţă, îmbunătăţiri structurale şi durabile ale situaţiei rromilor, mai ales în domenii vitale cum ar fi accesul la educaţie, la o locuinţă şi la un loc de muncă, acum acest eşec fiind recunoscut şi în mod public;

42. deplânge absenţa unei politici globale şi integrate a UE, concentrată în special pe discriminarea împotriva rromilor, care să se ocupe de problemele prioritare ale acestora, fapt remarcat de mai multe mecanisme de verificare a respectării drepturilor omului, inclusiv în raportul de evaluare pre-aderare al Comisiei, de hotărârile Curţii Europene a Drepturilor Omului şi în rapoartele Agenţiei; declară că este responsabilitatea colectivă a Uniunii să adopte un răspuns la aceste probleme, care constituie una din chestiunile cele mai vaste şi mai complexe în materie de drepturile omului şi care trebuie abordată în mod hotărât de către Uniune;

43. subliniază necesitatea unei abordări globale a nediscriminării, bazată pe drepturile omului şi care să reflecte dimensiunea europeană a discriminării rromilor; este de opinie că o strategie cadru a Uniunii Europene în problema rromilor trebuie să urmărească să abordeze următoarele probleme:

- segregarea rromilor în accesul la o locuinţă, excluderea lor din câmpul muncii şi din învăţământul public,
- refuzul autorităţilor publice de a le acorda drepturi şi subreprezentarea lor politică,
- garanţii total insuficiente împotriva discriminării rasiale la nivel local şi numărul prea redus de programe adecvate de integrare; discriminarea în acordarea îngrijirilor medicale, inclusiv sterilizarea forţată, precum şi lipsa de informaţii adecvate cu privire la planingul familial şi accesul la contracepţie,
- discriminări din partea poliţiei, mai ales în cazuri (intenţionate) de împuşcare, incendii provocate, atacuri sau alte acte violente, care nu sunt anchetate imparţial şi nici nu sunt instrumentate juridic; selectarea în funcţie de profilul rasial (prin metode cum ar fi luarea de amprente şi alte forme de colectare de date) alături de puterile discreţionare ale poliţiei, practici care conduc la abuzuri care nu sunt sancţionate disciplinar; programe de formare şi de conştientizare privind nediscriminarea din partea poliţiei, care sunt într-un număr aproape inexistent;

Egalitatea de şanse

44. invită statele membre să crească respectarea, protecţia şi gradul de implementare a drepturilor formulate în Convenţia Naţiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor şi solicită statelor membre în cauză să îşi depăşească reţinerile şi să ratifice protocolul opţional la această Convenţie[1] ;

[1] Protocolul facultativ la Convenţia privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, adoptat la 15 octombrie, 1999.

45. solicită acordarea unei atenţii speciale situaţiei femeilor care aparţin minorităţilor etnice şi a femeilor imigrante, întrucât marginalizarea acestora este agravată de o discriminare multiplă atât din exteriorul, cât şi din interiorul propriilor comunităţi; recomandă adoptarea de planuri naţionale de acţiune integrate astfel încât să poată acţiona efectiv în cazul discriminării multiple, mai ales în situaţia în care la nivelul statului există diferite organe care se ocupă de problemele de discriminare;

46. subliniază că trebuie recunoscută şi combătută la nivel european şi naţional, violenţa suportată de femei pe baza criteriului sexului, mai ales violenţa domestică, fiind o încălcare a drepturilor femeilor larg răspândită şi adesea subestimată; în consecinţă, solicită statelor membre să adopte măsuri adecvate şi eficiente care să garanteze femeilor o viaţă fără nicio formă de violenţă, ţinând seama de Declaraţia privind eliminarea violenţei împotriva femeilor[1]; invită Comisia să înainteze o propunere legislativă privind combaterea violenţei împotriva femeilor şi protecţia victimelor;

47. subliniază necesitatea unei mai bune cunoaşteri din partea publicului a dreptului la sănătatea reproductivă şi sexuală şi invită statele membre să organizeze o educaţie sexuală adecvată, servicii de informare şi de consiliere confidenţială şi, de asemenea, să faciliteze metodele de contracepţie în vederea prevenirii sarcinilor nedorite şi a avorturilor ilegale şi riscante;

48. subliniază că, deşi au fost înregistrate progrese în materie de angajare a femeilor şi, în pofida nivelului de educaţie al acestora, femeile sunt în continuare mai prost plătite decât bărbaţii pentru muncă egală şi mai puţin reprezentate în poziţiile decizionale, continuând să fie privite cu suspiciune de către angajatori din cauza sarcinii şi maternităţii;

49. solicită statelor membre şi partenerilor sociali să adopte măsurile necesare combaterii hărţuirii sexuale şi morale la locul de muncă;

50. insistă asupra necesităţii susţinerii femeilor în cariera lor profesională; îndeamnă Comisia şi statele membre să promoveze atât concediul parental partajat şi concediul de paternitate şi să asigure o mai bună repartizare a costurilor implicate de maternitate şi concediul parental, astfel încât femeile să nu mai reprezinte o forţă de muncă mai costisitoare decât bărbaţii;

51. solicită statelor membre să combată, împreună cu partenerii sociali, discriminarea pe piaţa muncii a femeilor însărcinate şi să adopte toate măsurile necesare în vederea garantării unui nivel de protecţie ridicat pentru mame; solicită Comisiei să facă o evaluare mai detaliată a respectării dreptului comunitar la nivelul prevederilor naţionale în acest domeniu şi să înainteze, dacă este cazul, propuneri adecvate de revizuire a legislaţiei comunitare;

52. atrage atenţia asupra numărului mare de parteneri (în cea mai mare parte femei) al lucrătorilor independenţi (mai ales în agricultură), al căror statut juridic este nesigur în multe state membre, situaţie care ar putea genera probleme financiare şi juridice specifice cu privire la accesul la concediul de maternitate sau de boală, la acumularea punctelor de pensie şi la accesul la asigurările sociale, precum şi în caz de divorţ;

[1] Declaraţia Naţiunilor Unite privind eliminarea violenţei împotriva femeilor, adoptată la 20 decembrie 1993.

53. subliniază importanța garantării faptului că resortisanții unei țări terțe care intră pe teritoriul Uniunii Europene cunosc legile existente și convențiile sociale în materie de egalitate de gen în societatea țării gazdă, astfel încât să se evite situațiile de discriminare care provin din lipsa înțelegerii contextului juridic și social;

54. solicită statelor membre să refuze invocarea cutumelor, a tradițiilor sau a oricăror alte considerații religioase pentru justificarea oricăror forme de violență împotriva femeilor sau în adoptarea de politici care ar putea pune în pericol viața femeilor;

Orientarea sexuală

55. consideră că remarcile discriminatorii formulate de responsabilii politici sau religioși la adresa homosexualilor instigă la ură și la violență și solicită respectivelor organe responsabile condamnarea lor;

56. salută publicarea primului raport tematic al Agenției, elaborat la cererea Parlamentului, cu privire la homofobia și discriminarea pe bază de orientare sexuală în statele membre;

57. reamintește tuturor statelor membre că, în virtutea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, libertatea de asociere se poate exercita chiar dacă opiniile celor care o folosesc sunt contrare opiniilor majorității, și că, în consecință, interdicția discriminatorie cu privire la marșuri, precum și orice încălcare a obligației de a oferi protecția necesară celor care participă la acestea, contravine principiilor garantate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului;

58. solicită insistent Comisiei să vină cu propuneri care să garanteze aplicarea de către statele membre a principiului recunoașterii reciproce în cazul cuplurilor homosexuale, căsătorite sau înregistrate ca parteneri civili, mai ales atunci când acestea își exercită dreptul la liberă circulație, așa cum rezultă din dreptul UE;

59. solicită Comisiei să inițieze un studiu cu privire la situația persoanelor transsexuale în statele membre și în țările candidate, mai ales în problema riscurilor de hărțuire și de violență;

Xenofobia

60. solicită insistent Consiliului și Comisiei, precum și diferitelor niveluri de guvernare locală, regională și națională din statele membre, să își coordoneze măsurile de combatere a antisemitismului și a atacurilor asupra grupurilor minoritare, inclusiv a rromilor și a celor emigrați în Uniunea Europeană, astfel încât să se impună respectarea principiilor toleranței și nediscriminării și să se promoveze integrarea socială, economică și politică;

61. solicită insistent statelor membre să condamne cu hotărâre orice manifestare a urii în programele media și în articolele care promovează un discurs intolerant sub forma infracțiunilor violente împotriva rromilor, a străinilor și a altor grupuri minoritare, și chiar și a formațiilor muzicale și cu ocazia concertelor neonaziste, care sunt adesea organizate public fără nici un fel de repercusiuni;

Persoanele în vârstă și persoanele cu handicap

62. solicită partenerilor sociali să depună eforturi susținute în vederea înlăturării discriminării pe bază de handicap sau vârstă și să îmbunătățească radical accesul persoanelor în vârstă și a celor cu handicap la piața muncii și la programele de formare profesională;

63. consideră că este important să se garanteze accesul la îngrijiri şi tratamente de calitate pentru cei care au nevoie de îngrijiri geriatrice sau de îngrijiri de boală sau de invaliditate;

Forţele armate

64. reaminteşte că drepturile omului nu se opresc în faţa porţilor unei cazarme şi că acestea se aplică, de asemenea, integral şi cetăţenilor în uniformă, adică personalului forţelor armate;

65. recomandă tuturor statelor membre ale Uniunii să garanteze pentru personalul militar dreptul de a înfiinţa, de a fi membru şi de a participa activ la asociaţiile profesionale, precum şi dreptul de negociere colectivă în vederea apărării intereselor lor sociale;

66. invită statele membre să confere personalului lor militar activ dreptul de candida la alegeri şi de a fi membri în partidele politice democratice;

67. recomandă statelor membre să creeze o instituţie civilă independentă, un „mediator", care să aibă ca sarcină principală garantarea respectării drepturilor fundamentale de către forţele armate;

Migranţii şi refugiaţii

Accesul la protecţie

68. se declară şocat de destinul tragic al persoanelor care-şi pierd viaţa în încercarea de a ajunge pe teritoriul european din cauză că nu există aproape nicio modalitate legală de imigrare în Uniunea Europeană din ţările terţe, migranţii ajungând, în consecinţă, la dispoziţia călăuzelor sau a traficanţilor şi/sau riscându-şi viaţa pentru a întreprinde călătoria în Europa, care se soldează cu mii de pierderi de vieţi omeneşti în fiecare an;

69. solicită Comisiei şi statelor membre să instituie politici de migrare pragmatice şi elaborate pe termen lung, precum şi reguli mai flexibile pentru solicitanţii de azil, în loc să-şi axeze eforturile asupra prevenirii imigraţiei ilegale, scop în care aplică un întreg ansamblu de măsuri - tot mai numeroase - de control la frontieră, al căror principal defect îl constituie lipsa cunoştinţelor necesare identificării, la frontierele Europei, a posibililor solicitanţi de azil, încălcând, în consecinţă, principiului nereturnării înscris în Convenţia din 1951 privind statutul refugiaţilor;

70. solicită Consiliului să precizeze ce roluri revin Agenţiei Europene pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene (Frontex) şi, respectiv, statelor membre, deoarece se constată o lipsă de claritate şi transparenţă în ceea ce priveşte sfera precisă de aplicare a funcţiei de coordonare care revine Frontex şi modalitatea în care sunt conduse operaţiunile, pentru a garanta respectarea drepturilor omului cu ocazia controalelor la frontieră; consideră că modificarea mandatului FRONTEX, în scopul includerii salvării pe mare, constituie o urgenţă;

71. solicită Consiliului şi Comisiei să autorizeze FRONTEX să stabilească o cooperare structurată cu Agenţia şi Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR) pentru a facilita operaţiunile care iau în considerare protecţia drepturilor omului;

72. îşi exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că, având în vedere tendinţa controalelor la frontiere de a se îndepărta tot mai mult de frontierele geografice ale UE, va deveni foarte dificil să se verifice ceea ce se petrece când persoanele care solicită statutul de refugiat şi cele care au nevoie de protecţie internaţională intră în contact cu autorităţile dintr-o ţară terţă;

73. solicită armonizarea la nivel european a criteriilor de recunoaştere a statutului de refugiat pentru a egaliza ratele de recunoaştere a acestui statut înregistrate în statele membre; constată că actualul sistem creează o veritabilă „loterie a azilului", după cum reiese şi din diferenţele radicale care caracterizează procentele de recunoaştere, de către diversele state membre, a statutului de refugiat în cazul unor grupuri similare de solicitanţi de azil; subliniază că aceste criterii trebuie să respecte standarde ridicate şi nu doar cerinţele minime cu valoare redusă, deoarece capacitatea de a le oferi solicitanţilor de azil găzduire şi protecţie reprezintă un punct definitoriu al identităţii societăţilor noastre europene;

Adaptarea sistemului de la Dublin

74. îşi exprimă îngrijorarea cu privire la practica mai multor state membre care, impunând restricţii procedurale beneficiarilor „transferurilor prevăzute de sistemul de la Dublin", resping cererile de azil depuse în lipsa solicitanţilor şi consideră cererea anulată invocând drept argument absenţa solicitanţilor de azil, motiv pentru care un număr important de posibili solicitanţi sunt privaţi de posibilitatea de examinare a temeiniciei cererii lor sau chiar de a exercita o cale de atac;

75. regretă că anumite state membre recurg sistematic la plasarea în detenţie a solicitanţilor de azil, în aşteptarea transferului lor către statul membru căruia îi incumbă examinarea cererii lor; consideră că aceste persoane nu ar trebui plasate în detenţie;

Primirea

76. solicită tuturor statelor membre să aplice dispoziţiile „directivei privind primirea" în egală măsură beneficiarilor „transferurilor prevăzute de sistemul de la Dublin" şi să includă zonele care sunt excluse din aria de aplicare a acesteia, precum centrele de reţinere şi zonele de tranzit; insistă asupra importanţei fundamentale a unor condiţii de primire adecvate pentru funcţionarea unei proceduri de azil echitabile şi eficiente şi pentru asigurarea confortului şi demnităţii fiecărei persoane;

77. solicită statelor membre să organizeze un dispozitiv practic de primire care să asigure tuturor solicitanţilor de azil un nivel de viaţă suficient de ridicat în ceea ce priveşte sănătatea şi subzistenţa;

78. solicită Comisiei să evalueze în continuare cu strictețe transpunerea „directivei privind primirea" pentru a evita ca netranspunerea sau transpunerea parţială a acestui act să conducă, în numeroase state membre, la practici care nu îndeplinesc standardele minime impuse prin directivă;

79. readuce în atenţie faptul că migranţii care nu depun o cerere de azil trebuie, la rândul lor, să beneficieze de primirea în structuri bine întreţinute şi adecvate, unde să ia cunoştinţă, cu ajutorul interpreţilor şi al mediatorilor culturali formaţi în acest scop, de drepturile lor şi de posibilităţile oferite de dreptul intern al ţării de primire, de dreptul comunitar şi convenţiile internaţionale; subliniază că structurile de primire nu trebuie să ia forma unor structuri de detenţie;

80. solicită să se acorde o atenţie specială situaţiei copiilor refugiaţi, solicitanţi de azil sau migranţi, precum şi a părinţilor solicitanţi de azil, refugiaţi sau fără acte de identitate, pentru a garanta fiecărui copil dreptul de a-şi exercita pe deplin drepturile, astfel cum sunt definite prin Convenţia Naţiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, inclusiv dreptul la nediscriminare, acordând interesului copilului o importanţă primordială în cadrul tuturor acţiunilor întreprinse; condamnă instituirea, în anumite state membre, a unui sistem dublu de învăţământ, precum şi acordarea diferenţiată de îngrijiri medicale şi asistenţă pentru copii în funcţie de faptul dacă părinţii deţin sau nu cetăţenia statului respectiv; condamnă situaţiile în care s-a acordat prioritate aplicării legilor privind imigraţia în detrimentul dispoziţiilor destinate protecţiei copilului;

81. solicită acordarea unei atenţii speciale minorilor neînsoţiţi şi celor despărţiţi de părinţi care ajung pe teritoriul Uniunii prin modalităţi care intră în sfera imigraţiei ilegale şi insistă asupra obligaţiei care le revine statelor membre de a le acorda asistenţă şi o protecţie specială; solicită tuturor autorităţilor – locale, regionale, naţionale – şi instituţiilor europene să coopereze în mod susţinut pentru a le oferi acestor copii protecţie în faţa tuturor formelor de violenţă şi exploatare, să asigure numirea, fără întârziere, a unui tutore, să le ofere asistenţă juridică, să întreprindă eforturi pentru a contacta familia acestora şi să le ofere condiţii de primire mai bune, asigurându-le o locuinţă adecvată, facilitându-le accesul la servicii sanitare, educaţionale şi de formare, în special în ceea ce priveşte predarea limbii oficiale a ţării de primire, formarea profesională şi integrarea deplină în sistemul de învăţământ;

82. readuce în atenţie faptul că practica plasării copiilor în detenţie administrativă nu ar trebui să existe, iar copiii neînsoţiţi de familie nu ar trebui deţinuţi decât în circumstanţe cu adevărat excepţionale, pe o durată cât mai restrânsă posibil şi numai dacă o astfel de detenţie este în interesul lor, în conformitate cu articolul 3 şi articolul 37 alineatul (b) din Convenţia Naţiunilor Unite cu privire la drepturile copilului;

Integrarea

83. solicită o mai strânsă coordonare a politicilor naţionale de integrare a resortisanţilor ţărilor terţe şi a iniţiativelor europene din acest domeniu; subliniază că principiile comune care stau la baza unui cadru european coerent în acest domeniu ar trebui să garanteze că politica de integrare include politica de combatere a discriminării, fără a se limita la aceasta, şi îşi lărgeşte sfera de acţiune către diverse domenii, precum ocuparea forţei de muncă şi învăţământul;

84. face apel la elaborarea unor programe de integrare destinate prevenirii posibilelor tensiuni dintre migranţii intracomunitari şi comunităţile autohtone, în contextul creat de fenomenelor migratorii apărute în urma extinderii Uniunii Europene;

85. consideră că necesitatea cel mai acut resimțită de minoritățile care provin din imigrație o constituie integrarea cât mai rapidă posibil în societatea țării în care s-au instalat, garantându-se totodată desfășurarea acestui proces într-un spirit de reciprocitate; consideră la fel de importantă recunoașterea dreptului fiecărei persoane care s-a născut și trăiește într-un stat membru de a avea acces la drepturile civile legate de cetățenie, chiar în cazul în care persoana respectivă nu poate sau nu dorește să beneficieze de naturalizare;

86. își exprimă îngrijorarea în legătură cu lipsa unor politici de integrare eficiente, fapt aflat la originea excluderii cu care se confruntă sute de mii de persoane care nu au statutul de resortisant sau sunt apatride, în viața profesională, socială și politică;

Returnare

87. își exprimă profunda îngrijorare față de situația din ce în ce mai precară a solicitanților ale căror cereri de azil au fost respinse în Europa din cauza ineficienței administrative, a duratei prea îndelungate a procedurilor de azil, a returnărilor anticipate sau spre țări care nu oferă un climat de siguranță, a recurgerii crescânde la plasarea în detenție înaintea returnării, a condițiilor necorespunzătoare de returnare a unor persoane vulnerabile, a sistării asistenței sociale pentru a-i constrânge pe beneficiari să se repatrieze, precum și a procedurilor de returnare necorespunzătoare;

88. insistă asupra faptului că persoanele nu ar trebui repatriate decât după ce cererile lor au făcut obiectul unei examinări echitabile și complete; apreciază că, în cazul în care returnarea nu este posibilă sau ar fi inumană din cauza gravității situației din țara de origine în ceea ce privește respectarea drepturilor omului, persoanele în cauză ar trebui să primească un permis de ședere care să le permită să rămână legal în țara de reședință;

89. subliniază că răspunderea pentru monitorizarea condițiilor de viață și integrare ale persoanelor repatriate în țara de origine și adoptarea măsurile care se impun pentru a le garanta persoanelor respective o asistență corespunzătoare le revine statelor membre; consideră cu atât mai urgentă instituirea unei monitorizări a situației migranților care sunt returnați în țările de tranzit;

Detenția și acordurile de readmisie

90. își exprimă îngrijorarea în legătură cu tendința, constatată în urmă cu mai mulți ani, de creștere a numărului centrelor de reținere pentru străini, înființate în statele membre și la frontierele acestora; solicită, pe baza unui număr important de rapoarte, inclusiv cele întocmite de delegațiile Comisiei sale pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne, care semnalează frecvente încălcări ale drepturilor omului, întreprinderea următoarelor acțiuni:

- asigurarea accesului ONG-urilor specializate în protecția drepturilor fundamentale ale migranților și solicitanților de azil, astfel încât prezența acestora în centrele de reținere să fie prevăzută de legislația în vigoare, în loc să fie datorată doar bunăvoinței;
- instituirea unui organ de control independent la nivel european, căruia să i se încredințeze responsabilitatea pentru supravegherea centrelor de reținere în raport cu protecția drepturilor omului;

- să se solicite Agenției să elaboreze un raport anual care să cuprindă o analiză a situației persoanelor trimise în centre de reținere care se află sub autoritatea statelor membre, în interiorul sau în afara frontierelor acestora, iar raportul respectiv să fie prezentat Parlamentului European;

91. își exprimă îngrijorarea în legătură cu faptul că, din 2002, în cea mai mare parte a acordurilor bilaterale încheiate de UE cu țări terțe, inclusiv cele comerciale, se includ clauze de readmisie, ceea ce conduce la externalizarea crescândă a politicii Uniunii Europene din domeniul migrației, care se caracterizează printr-un control parlamentar insuficient, atât la nivel european, cât și național; solicită, prin urmare Comisiei și Consiliului, să pună capăt acestei practici și, în cazul în care se inserează totuși clauze, să asocieze Parlamentul European încă din primele etape ale negocierilor purtate pe marginea unui astfel de acord și să îl informeze în mod regulat cu privire la numărul persoanelor expulzate din UE în temeiul acestor clauze;

Libertatea de exprimare

92. pledează pentru apărarea libertății de exprimare, ca valoare fundamentală a Uniunii Europene; consideră că exercitarea acesteia trebuie să se facă în limitele consfințite prin lege, să coexiste cu răspunderea personală și să se bazeze pe respectarea dreptului și a opiniilor celorlalți; recunoaște că stabilirea unui echilibru între aceste cerințe trebuie să fie supusă în permanență dezbaterii democratice;

93. salută situația pe ansamblu satisfăcătoare a libertății presei în statele membre, având în vedere faptul că douăzeci și cinci dintre acestea se numără printre ocupanții primelor 50 de locuri ale „Clasamentului mondial al libertății presei pentru 2007”, stabilit de organizația Reporters sans Frontières, în timp ce Bulgaria și Polonia se clasează pe locurile 51 și, respectiv, 56;

94. solicită statelor membre, care, în ultimii ani, s-au servit de instituțiile judiciare pentru a încălca dreptul jurnaliștilor de a păstra secretul asupra surselor lor, să aducă îmbunătățiri legislației și practicilor în materie, în conformitate cu hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 27 martie 1996 și în spiritul Recomandării Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind dreptul jurnaliștilor de a nu-și dezvălui sursele de informare[1], întrucât încălcarea acestui drept reprezintă astăzi cea mai serioasă amenințare la adresa libertății de exprimare a jurnaliștilor în UE, iar această situație nu a cunoscut nicio îmbunătățire semnificativă în ultimii ani;

95. consideră că libertatea de exprimare și independența presei constituie drepturi universale, care nu pot fi prejudiciate de nicio persoană și niciun grup care s-ar simți atacate de ceea ce este spus sau scris; subliniază totodată necesitatea de a garanta dreptul la obținerea de reparații sau compensații în justiție în caz de dezinformare sau calomnie, în conformitate cu legislația în vigoare;

96. apreciază că libertatea presei ar trebui exercitată întotdeauna în limitele legii, dar își exprimă totodată îngrijorarea față de faptul că tentația din ultimii ani de a interzice includerea în dezbaterea publică a anumitor subiecte conduce, în numeroase state membre, la o formă de cenzură neoficială sau la o autocenzură practicată de mass-media;

[1] (Recomandarea R (2000) 7)

Drepturile copilului

Violența, sărăcia și munca

97. condamnă orice formă de violență împotriva copiilor și insistă, în special, asupra necesității de a combate formele de violență cel mai des întâlnite în statele membre: abuzurile sexuale, violența familială, recurgerea la pedepse corporale în școli și diversele forme de abuzuri întâlnite în instituții; solicită instituirea și aducerea la cunoștința publicului a unor mecanisme sigure, confidențiale și accesibile, de natură să le permită copiilor din toate statele membre să denunțe actele de violență;

98. solicită statelor membre să adopte măsuri drastice de interzicere a diverselor forme de exploatare a copiilor, inclusiv exploatarea în scopul prostituției, al traficului de stupefiante, al furtului din buzunare, al cerșetoriei și orice altă formă de exploatare;

99. solicită celor treisprezece state membre care nu dispun de legislație în materie să interzică în totalitate pedepsele corporale, în conformitate cu studiul din 2006 al Națiunilor Unite privind violența împotriva copiilor, care le caracterizează drept cea mai frecventă formă de violență asupra acestei categorii de persoane;

100. acordă o importanță deosebită necesității de a garanta că toate politicile, atât la nivelul UE, cât și la cel național, țin seama de eliminarea exploatării prin muncă a copiilor, indiferent sub ce formă; consideră că școlarizarea într-o instituție de învățământ de zi reprezintă modalitatea optimă de soluționare a acestei probleme, atât pentru a preveni producerea unor astfel de abuzuri, cât și pentru a rupe, în perspectivă, cercul vicios al analfabetismului și al sărăciei;

101. constată că, în anumite state membre, mii de copii sunt angajați în cele mai atroce forme de muncă în regiunile urbane și rurale; solicită, prin urmare, statelor membre să abordeze frontal această problemă aplicând cu strictețe dispozițiile dreptului intern și organizând campanii naționale de educare destinate atât părinților, cât și copiilor;

102. reamintește că, în UE, aproape 20% din copii trăiesc sub pragul de sărăcie, iar cei mai vulnerabili dintre ei provin din familii monoparentale și/sau au părinți născuți în străinătate; insistă, prin urmare, asupra necesității de a adopta măsuri adecvate de asistență, axate asupra nevoilor copiilor, inclusiv măsuri de susținere a familiilor și solicită statelor membre, în special celor care înregistrează cele mai ridicate niveluri ale sărăciei, să adopte obiective ambițioase și realizabile pentru a reduce sărăcia în rândul copiilor;

103. solicită Comisiei să depună eforturi pentru a integra diversele strategii care vizează în mod specific sărăcia în rândul copiilor, șomajul în rândul tinerilor și incluziunea socială a minorităților în cadrul tuturor strategiilor de dezvoltare relevante, inclusiv în documentele de strategie pentru reducerea sărăciei și programele indicative;

Discriminarea

104. solicită Comisiei și statelor membre să acorde o atenție deosebită diverselor discriminări la care sunt supuși copiii, care iau adesea forme multiple și sunt trăite îndeosebi de copiii

străzii care aparţin unei minorităţi etnice şi grupurilor de imigranţi, precum şi de copiii cu handicap, şi se concretizează prin lipsa accesului la învăţământ şi la îngrijirile medicale;

105. solicită adoptarea unor măsuri specifice de care să beneficieze copiii rromi, în special în statele membre în care rromii formează minorităţi etnice importante, dar fără a se limita la acestea, pentru a pune capăt discriminării, segregării, excluziunii sociale şi şcolare cu care aceştia se confruntă frecvent; solicită în special statelor membre să întreprindă eforturi pentru a pune capăt suprareprezentării, cu totul nejustificată, a copiilor rromi în instituţiile pentru persoane cu handicap mental, să asigure promovarea unor campanii în favoarea şcolarizării şi să combată fenomenul retragerii cărţii de identitate cu care se confruntă numeroşi copii rromi;

106. îndeamnă statele membre să elimine orice restricţii impuse părinţilor cu privire la dreptul de a avea contacte cu copiii lor, la baza cărora stau deosebirile de naţionalitate, în special restricţiile care vizează opţiunea de a vorbi o altă limbă decât cea oficială într-o anumită ţară, în măsura în care aceste practici prejudiciază interesul copilului vizat şi constituie o discriminare a părinţilor şi copiilor pe criterii de limbă;

Justiţie juvenilă

107. consideră că plasarea în detenţie a delincvenţilor juvenili trebuie să reprezinte doar o măsură la care se apelează în ultimă instanţă şi care se aplică pe o durată cât mai restrânsă posibil; solicită, prin urmare, să se prevadă pentru minori alternative la pedepsele privative de libertate; insistă asupra necesităţii de a garanta măsuri de reeducare, precum serviciile în folosul comunităţii, pentru a asigura reintegrarea socială şi profesională a acestor persoane;

108. constată că vârsta răspunderii penale nu este identică în toate statele membre şi îşi exprimă îngrijorarea în legătură cu faptul că, în unele dintre acestea, copiii sunt trimişi în mod regulat în faţa unei instanţe pentru adulţi, în timp ce în altele tribunalele specializate pentru minori sunt închise; solicită statelor membre să-şi alinieze sistemele judiciare astfel încât niciun copil să nu fie judecat în acelaşi mod ca un adult;

109. solicită tuturor statelor membre să asigure o reprezentare eficientă şi independentă a copiilor în toate procedurile judiciare şi cvasijudiciare care îi vizează, precum şi numirea legală a unui tutore în cazul în care niciun membru de familie nu poate acţiona în numele lor; subliniază că toţi copiii, inclusiv cei plasaţi în structurile de asistenţă medicală din cadrul sistemul judiciar, ar trebui informaţi de autorităţi în legătură cu existenţa unor mecanisme de recurs;

Asistenţa pentru copii

110. solicită statelor membre să ia măsuri pentru a garanta dreptul copilului la o familie şi, prin urmare, să procedeze astfel încât să identifice soluţii eficiente, de natură să prevină abandonarea copiilor; le solicită să se distanţeze de politica marilor instituţii şi, în locul acesteia, să reformeze, să dezvolte şi să consolideze structurile educaţionale eficiente cu caracter alternativ bazate pe familie şi comunitate; solicită Comisiei să studieze şi să prezinte o propunere de definiţie comună a adopţiei internaţionale, precum şi o politică a UE în acest domeniu;

111. îndeamnă statele membre să ia măsurile necesare de natură să garanteze calitatea structurilor de primire a copiilor, inclusiv formarea profesională continuă, condiţii de lucru bune şi un salariu decent pentru persoanele a căror activitate profesională constă în a se ocupa de copii; subliniază că astfel de structuri şi personalul aferent le oferă copiilor baze solide pentru viitorul lor şi le sunt utile şi părinţilor, în special celor care trebuie să facă faţă unui volum de muncă important, sau familiilor monoparentale, iar acestea le oferă, în egală măsură, o alternativă copiilor, în cazurile în care familiile acestora nu se ocupă suficient de ei sau structura familială este, pur şi simplu, inexistentă;

112. constată că disponibilitatea unor servicii de îngrijire a copiilor preşcolari prin intermediul instituţiilor colective (creşe, şcoli) oferă unul dintre cele mai bune instrumente prin care poate fi soluţionată problema îmbinării armonioase a vieţii de familie cu cea profesională, de natură să asigure copiilor, într-un stadiu timpuriu al dezvoltării, egalitatea de şanse şi socializarea;

Participarea

113. reaminteşte dreptul copiilor de a-şi face auzite opiniile, într-un mod corespunzător vârstei şi nivelului lor de maturitate, precum şi necesitatea de a le oferi posibilitatea apartenenţei la un grup de copii sau la o asociaţie, astfel încât să poată întâlni alţi copii şi să se exprime în acest cadru; solicită, prin urmare, statelor membre şi autorităţilor locale să încurajeze proiectele care urmăresc dezvoltarea capacităţii copiilor de a se exprima în acest mod, în cadrul consiliilor sau al parlamentelor locale ale copiilor, asigurând, în acelaşi timp, implicarea copiilor care se confruntă cu cele mai grave situaţii de excluziune şi difuzarea cât mai amplă în rândul copiilor a informaţiilor referitoare la aceste activităţi;

114. salută lansarea de către Comisie a unui forum care reuneşte reprezentanţii instituţiilor europene şi ai organizaţiilor naţionale şi internaţionale care-şi desfăşoară activitatea în domeniul drepturilor copilului; consideră că participarea copiilor ar trebui să constituie unul dintre principalele obiective ale forumului şi lansează, prin urmare, un apel către Comisie să asigure participarea copiilor la toate etapele activităţilor forumului;

115. consideră că este important ca informaţiile cu privire la drepturile copilului să fie transmise într-un mod accesibil şi prin mijloace corespunzătoare; solicită Comisiei să elaboreze instrumente de comunicare eficiente, care să asigure o mai bună cunoaştere, de către copii, a drepturilor lor, şi să sensibilizeze opinia publică în legătură cu situaţia copiilor din statele membre şi activităţile UE în acest domeniu;

Drepturile sociale

116. consideră că sărăcia şi excluziunea socială nu pot fi combătute decât prin garantarea drepturilor economice şi sociale ale tuturor; aprobă, în acest sens, decizia de a institui, în 2010, Anul european de combatere a sărăciei şi a excluziunii sociale; solicită Comisiei şi statelor membre să cadă de acord asupra unor obiective ambiţioase în acest sens şi să urmărească aplicarea acestora;

117. insistă asupra faptului că există o serie de drepturi fundamentale indivizibile şi interdependente, care trebuie garantate tuturor fiinţelor umane;

118. solicită statelor membre care nu au ratificat până în prezent Carta Socială Europeană revizuită a Consiliului Europei să întreprindă acest demers fără întârziere;

Sărăcia

119. subliniază importanţa tot mai mare care trebuie acordată politicilor de „incluziune activă” a persoanelor care se confruntă cu cele mai dificile probleme de acces pe piaţa forţei de muncă;

120. îşi exprimă speranţa că dimensiunea socială va fi integrată în mod concret în toate politicile Uniunii Europene;

121. îşi declară angajamentul faţă de un model social şi durabil de dezvoltare, consecvent unei abordări bazate pe drepturile sociale şi având drept obiectiv principal consolidarea coeziunii sociale;

122. solicită introducerea unor instrumente la nivel european în vederea stabilirii unor standarde sociale de înalt nivel pentru a garanta accesul tuturor la niveluri decente ale veniturilor şi la servicii de interes general de bună calitate;

123. consideră că accesul universal la servicii de interes general constituie un drept social important;

124. reaminteşte necesitatea parteneriatului cu categoriile cele mai defavorizate ale populaţiei în cadrul combaterii sărăciei, acestea fiind cele mai direct afectate şi, prin urmare, cele mai în măsură să ilustreze consecinţele lipsei accesului la drepturi, precum şi să ofere sugestii în vederea remedierii acestei probleme; îşi exprimă speranţa că va fi instituită o democraţie participativă, care să acorde o atenţie specială participării persoanelor confruntate cu sărăcia, excluziunea, discriminările şi inegalităţile;

Sănătatea

125. subliniază faptul că rolul principal, în orice sistem de îngrijiri medicale şi de îngrijiri de lungă durată, trebuie să-i revină persoanei, în calitatea sa de beneficiar al serviciilor, şi că drepturile sale prevalează asupra rentabilităţii serviciilor publice de sănătate;

126. constată că anumite state membre majorează cota de participare a pacienţilor la costurile îngrijirilor medicale şi solicită, în acest sens, să se acorde grupurilor defavorizate posibilitatea de a avea acces în continuare la îngrijiri medicale corespunzătoare în condiţii de gratuitate; insistă asupra faptului că acoperirea completă trebuie să se bazeze pe solidaritate şi să ofere un mecanism de siguranţă împotriva sărăciei şi a excluziunii sociale, fiind utilă, în special, persoanelor cu venituri mici şi a căror stare de sănătate necesită tratamente intensive, îndelungate sau costisitoare;

127. solicită guvernelor statelor membre să încurajeze coordonarea programelor de sănătate preventivă destinate anumitor categorii de vârstă şi axate în special asupra promovării sănătăţii şi a educaţiei sanitare şi urmărind să acorde prevenirii un caracter prioritar mult mai vizibil în utilizarea serviciilor sanitare;

Lucrătorii

128. insistă asupra necesităţii de a asigura o mai mare transparenţă a pieţei muncii, astfel încât orice formă de angajare (temporară, permanentă, cu normă întreagă sau redusă, precum şi munca plătită la oră) să fie declarată, remunerată decent şi să respecte pe deplin drepturile lucrătorilor;

129. solicită statelor membre şi Comisiei să aibă în vedere, atunci când redactează noi propuneri în aceste domenii, faptul că actualele drepturi ale lucrătorilor trebuie completate cu altele noi, precum dreptul de acces la formare profesională şi educaţie continuă;

130. recunoaşte că în numeroase state membre salariul minim se situează la un nivel foarte scăzut sau inferior pragului de subzistenţă şi speră, prin urmare, că va fi instituită, la nivel european, o metodologie de stabilire a salariului minim naţional pentru a garanta că toţi lucrătorii din UE sunt remuneraţi astfel încât să-şi permită satisfacerea nevoilor vitale;

131. îndeamnă statele membre şi ţările candidate la aderare să ratifice şi să pună pe deplin în aplicare convenţiile Organizaţiei Internaţionale a Muncii (OIM); solicită Comisiei şi statelor membre să sprijine OIM în eforturile de consolidare a sistemului şi mecanismelor sale de supraveghere;

132. încurajează întreprinderile să adopte politici responsabile şi nediscriminatorii de recrutare şi dezvoltare profesională pentru a încuraja angajarea femeilor şi a persoanelor dezavantajate pe piaţa muncii;

133. solicită Comisiei şi statelor membre să propună strategii având drept obiectiv asigurarea de locuri de muncă de calitate persoanelor cu cele mai dificile probleme de acces pe piaţa forţei de muncă şi să propună soluţii la problemele reale cu care se confruntă „lucrătorii săraci”; consideră oportun ca strategiile respective să abordeze problematica unui nivel corect de salarizare, a unui echilibru corespunzător între viaţa profesională şi cea familială, a condiţiilor de muncă de calitate şi a siguranţei locului de muncă;

Mâna de lucru nereglementată

134. solicită statelor membre să ratifice Convenţia Naţiunilor Unite privind drepturile lucrătorilor migranţi[1] şi atrage atenţia asupra faptului că cea mai mare parte a lucrătorilor care oferă prestaţii fără a deţine documente de imigrare corespunzătoare desfăşoară o activitate care este legală şi indispensabilă pentru economiile europene, precum culesul de fructe, construcţiile sau întreţinerea clădirilor, îngrijirile acordate bolnavilor, persoanelor vârstnice şi copiilor;

135. solicită instituţiilor europene şi statelor membre să renunţe la utilizarea termenului de „imigranţi ilegali”, care are conotaţii negative pronunţate, şi să utilizeze de preferinţă termenii de „lucrător / migrant nereglementat” sau „fără acte de identitate”;

136. îşi reiterează opinia potrivit căreia principala misiune a dreptului muncii este aceea de a asigura protecţia lucrătorului în contextul unei relaţii profesionale inechitabile, situaţie în care se regăsesc lucrătorii fără acte de identitate şi solicită statelor membre să protejeze dreptul la organizare al lucrătorilor, inclusiv al celor fără acte de identitate;

137. solicită Comisiei să acorde prioritate egală şi să trateze cu aceeaşi rapiditate, în cadrul unui singur pachet, politica privind imigrarea, aflată în plin proces de elaborare, şi „sancţiunile împotriva angajatorilor resortisanţilor din ţări terţe cu şedere ilegală”

[1] Convenţia internaţională privind protecţia drepturilor tuturor lucrătorilor migranţi şi a membrilor familiilor acestora, adoptată de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite prin Rezoluţia sa 45/158 din 18 decembrie 1990.

138. insistă asupra faptului că misiunea prioritară care revine inspecției muncii este aceea de a proteja lucrătorii, nu de a aplica legile privind imigrarea și solicită, prin urmare, statelor membre:

– să facă distincție între problematica statutului imigranților și inspecțiile la locul de muncă și să se asigure că lucrătorii fără acte de identitate au posibilitatea de a depune, în deplină siguranță și fără a se confrunta cu amenințarea expulzării, plângeri împotriva angajatorilor care comit abuzuri;

– să investească în formarea inspectorilor muncii și a persoanelor care oferă asistență lucrătorilor fără acte de identitate în legătură cu posibilitățile de a depune o plângere oficială privind încălcarea dreptului muncii;

– să instituie un sistem de sancțiuni care să nu penalizeze lucrătorii în locul angajatorilor;

Locuințele

139. observă că, în Europa, locuința devine din ce în ce mai mult o simplă marfă cu valoare de piață, fapt ce duce la creșteri constante și disproporționate ale prețurilor și, prin urmare, la excluderea a numeroase persoane de pe piața imobiliară, încălcând astfel dreptul acestora la o locuință decentă;

140. apreciază că numărul insuficient de locuințe decente și abordabile în toate statele membre este un factor care provoacă și alimentează sărăcia; solicită Comisiei, având în vedere rolul crucial care revine locuinței în politicile de incluziune socială, să acorde asistență statelor membre în îmbunătățirea sistemelor proprii de locuințe sociale;

141. solicită statelor membre să instituie strategii în materie de locuințe, prevăzând obiective, priorități și un buget bine definite, inspirându-se din elementele minime descrise în „Punctul de vedere” al Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei privind dreptul la locuință, publicat în octombrie 2007;

Persoanele vârstnice

142. consideră că îmbătrânirea populației constituie o provocare și trebuie văzută drept o ocazie favorabilă unei mai mari implicări în viața socială a persoanelor care au acumulat o experiență îndelungată și de calitate, contribuind astfel la promovarea îmbătrânirii active;

143. consideră că trebuie acordată o atenție specială femeilor vârstnice singure, care constituie un grup deosebit de vulnerabil confruntat în cea mai mare măsură cu amenințarea căderii în sărăcie în cazul în care economia traversează o perioadă de încetinire a creșterii;

144. recomandă statelor membre să organizeze examinări medicale sistematice pentru persoanele vârstnice, urmărind să prevină deteriorarea calității vieții acestora și, în măsura posibilităților, internarea de lungă durată, încurajând îngrijirile medicale acordate de infirmieri la domiciliu;

* * *

145. încredinţează Preşedintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluţie Consiliului şi Comisiei, guvernelor şi parlamentelor statelor membre şi ţărilor candidate, Agenţiei, Comitetului Miniştrilor şi Adunării Parlamentare, precum şi Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei, organelor competente ale Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa şi Organizaţiei Naţiunilor Unite.